

A KISKUNFÉLEGYHÁZI HOLLÓ LÁSZLÓ KÉPZŐMŰVÉSZ
KÖR ÖTVEN ÉVES TÖRTÉNETE ÉS JÖVŐJE

A „KÖR BEZÁRUL”

Amikor címet kerestem a kiskunfélegyházi Holló László Képzőművész Kör működését bemutató cikknek, nem tudtam kizárni a már hónapok óta bennem motoszkáló mondatot, ezért engedve a kísértésnek begépeltem: A kör bezárul. A negatív véget sejtető szavakat azonban rögvest idézőjelbe is tettem, mert dehogy is zár be, dehogy is van vége... Sőt!

A kör „kezdőpontja” valahová az ötvenes évekbe helyezhető. A háborúból ocsúdó alföldi kisváros gimnáziumának még polgári légkörben munkálkodó rajztanára Móczár Károly az 1950-es évek elején létrehozott egy képzőművészeti önképző kört először a gimnazistáknak, akikhez hamarosan csatlakoztak ipari tanulók és fiatal szakmunkások is. Stúdiókat folytattak, csendéletek, portrék alakrajzok tanulmányozásával csiszolták rajzi tudásukat. A kör tagja lett Bodor Miklós is, aki hamarosan felvételt nyert a szege-di tanárképző főiskola rajz szakára, s aki 1960-ban a munkás fiatalokat magával vonva elhagyta Móczár körét, és létre hozott egy új kört, amely azonnal felvette a félegyházi születésű, Párizst is megjárt debreceni festőművész Holló László nevét. Az alapító tagok, akik közül ötven (Bajzákne Szabó Magdolna,

Mindszentiné Kun Mandula, Csenki Tibor, Kürti Lászlóné, Rádi András) ma is tagjai a körnek, egyöntetűen emlékeznek arra, hogy volt valami ellentét a régi és új vezető közt. A munkás fiatalok „kivonulása” kisebb „osztályharcra” enged következtetni, mint az is, hogy új helyük a Szakmaközi Művelődési Házban lett. Akkoriban hozták létre a szakmaközi művelődési házak országos rendszerét, mely mögött az a pártpolitikai szándék húzódott, hogy intézményes keretet adjanak a munkásosztály művelődésének. Az akkor elindult vonal az ötven év idősíkján körivet rajzolt ki, s napjainkra bezárult. A főként munkásokból álló csoporthoz csatlakozott gimnazisták kiegészültek rajztanárokkal, majd a legkülönbözőbb foglalkozást űző tagokkal. Ma a több mint harminc tagot számláló csoportban van ács, bádogos, asztalos, nyugdíjas fémmunkás, kereskedő, gazdálkodó, egyetemet végzett keramikus, festő, művésztanár, rajztanár, gépészmérnök, orvos, dekoratőr, alkalmazott grafikus, restaurátor, operatőr, ötvös, képerkeztető és diák is. Életkor szerint is nagy az „átmérő”. A hetven év feletti és húsz év alatti, sokféle végzettségű tagság együttműködése jelenti számomra a körvonal záródását. Mintha visszatért vol-

na az eredeti szándék: a társadalmi hovatartozástól, politikától, ideológiától független, szabad, önfelelt, de színvonalas alkotás. Erre a mesebe illő csapatmunkára nap mint nap úgy rácsodálkozom, mintha valóban mese lenne, pedig nem az. Több évtizedes tapasztalat edzette türelem, alkalmazkodóképesség találkozik ma a fiatalos lendülettel. Az alapító és régebbi tagok tudják, hogy a „kör vonala” nem egyenes, hanem mint a szabad kézzel szépen rajzolt vonal néhol erősebb, néhol gyengébb. A Holló kör történetében is voltak erősebb, és gyengébb időszakok, egyes tagok évekig szüneteltették tagságukat (gyermeknevelés, munka), a körvezetők is változtak, költözni is kellett néhányszor. 1960-tól '68-ig Bodor Miklós irányította a munkát, aki közben 1963-ban rajztanári diplomát szerzett Szegeden. Később grafikai munkásságával szerzett elismerést.¹ 1968-ban a körvezetést átadta Csenki Tibornak, akit két év múlva Terescsényi Endre váltott fel, s aki 1970-től 30 éven keresztül vezette, szervezte a csoport munkáját, ápolta a névadó emlékét, tanította festői örökségét, a megaluvást nem ismerő hiteles művészetet. „Bandi bácsi” személye jelentette a következetes szakmai fejlődést, a sok kiállítást², alkotótábor, díja-

1 Művészi hagyatékát a Szombathelyi Képtár és Kiskunhalas város gondozza. A napokban nyílt a teljes életművet bemutató tárlatsorozat Kiskunhalason, öt helyszínen.

2 A rendszeres éves helyi bemutatkozáson kívül 1968-ban Kecskeméten és Szentendrén, 1970-ben Gyulán, 1992-ben a németországi testvérvárosban Braunfelsben mutatkozott be a Holló László Képzőművész Kör.

Jubileumi kiállításokra is sor került. 1971-ben a 10 éves a Kiskun Múzeumban, 1983-ban a 20 éves évfordulós tárlat a Szakmaközi Művelődési Házban nyílt meg.

kat (1987-ben a Szocialista Kultúraért díjat, 1988-ban az Országos Közművelődési Központ Módszertani Intézete által alapított Nívódíjat). Szigorú elvei, módszerei ma is legendásak, szellemisége éppúgy jelen van, mint Holló Lászlóé. 2003-ban Molnár István vette át az akkor már nagyon beteg Terescsényi Endre helyét. Jelenleg is ő a kör vezetője. Fiatalos lendülete, modern szemléletmódja megújította a szakmai munkát, és több új, fiatal tagot vonzott a körbe, akik aktivitásukkal sok segítséget nyújtanak nem csak Molnár Istvánnak, hanem az egész tagságnak. A szervező feladatokat ma már megosztva Rátkai Zsuzsa, Tóth Tamás, Lantos Szabolcs, Karsai Ildikó, Papp Gáspár, Szabó Ildikó végzik. 2007-ben létrehoztuk a Kiskunfélegyházi Képző- és Iparművészeti Egyesületet, melynek a Holló kör is tagja lett, ezzel bővítettük a pályázati lehetőségeinket, valamint kapcsolatot teremtettünk a körön kívül alkotókkal is, akik közül azóta többen beléptek a csoportba.

Az elmúlt tizenöt év viszontag-ságos mozgalmasságát a többszöri költözés okozta. Előbb a Szakmaközi Házat kellett elhagyni. Egyszerűen kinőtte a helyet a csoport. Nagyszerű megoldásnak tűnt Holló László szülőházában egy első emeleti, több helyiségből álló műterem, mely akkor a Móra Ferenc Művelődési Központhoz tartozott, de két évvel ezelőtt gazdasági okok miatt onnan is költözni kellett. Ideiglenes „szálláshelyünk” a város legrégebbi épületeinek egyikében, az egykori bazársoron lévő görög-ház felújításra szoruló elhagyott üzlethelyiségében van, ahol nyitott műteremként működünk. Heti két alkalommal tartunk foglalkozásokat, néha heves, máskor vidám megbeszélésekkel közösen irányítjuk, tervezzük programjainkat. Akadnak nehézségeink is bőven. A jelenlegi tagok többsége amatőr alkotó, sokan csak a körben fejlesztik rajzi tudásukat, a festészetet autodidakta módon tanulják. Az egymásra vagy magunkra utaltságot alig enyhítik időszakos szakmai

konzultációk, zsűrizések³. Mégis, az elmúlt év nagy sikerének tartjuk, hogy egy jótékonysági árverés lebonyolításával megteremtettük annak a kiadványnak a költségeit, mellyel méltóképpen emlékezhettünk a 125 éve született Holló Lászlóra, és az akkor fél évszázados jubileumunkra.

A kiadványban bemutatjuk Holló László életművét, kiskunfélegyházi kötődését, emlékének ápolását és a Holló kör jelenlegi tagjait. A bemutatkozó szövegek mellett fotók is láthatók az alkotókról és egy-egy művükről.

Évente két kiállítást szervezünk. Az idén márciusban Kiskunfélegyházán és júliusban Kapolcson mutatkoztunk be a *Nagy utazás* című csoportos tárlatunkkal. A helyi televízió, a Trió Tv stábjában a *Kultúrkapocs* című sorozatában heti rendszerességgel mutatja be a kör tagjait, alkotásait, alkotó módszereit. Minden lehetőséget megragadunk, hogy élő kapcsolatunk legyen Félegyháza lakosságával. Városi rendezvényeken kivonulunk, szakmai bemutatót tartunk, a korongozás, linómetszés, festés alapjait bárki kipróbálhatja. Rendhagyó kiállításokkal igyekszünk egyre közelebb kerülni a közönséghez. Lantos Szabolcs tizenegy éve találta ki a *Miénk itt a tér* szabadtéri

kiállítást, mely minden év májusában egy hétig fogadta éjjel-nappal a látogatókat Kiskunfélegyháza főterén, a Petőfi kút körül. Az évente megújuló, fiatal tehetséges alkotókat bemutató tárlathoz rendszerint csatlakozott a Holló-kör valamilyen tematikus installációval, kiállítással, vagy programmal. Ilyen volt két éve a „*Kirakatkiállítás*”. A tér körüli üzletek, hivatalok kirakataiban helyeztük el az „ötödik elem” témára készült alkotásainkat. Ugyanezen program részeként egy hétvégi esemény volt a 100 m-es vászon festése. A betonra illetve a fák közé kifeszített nagyméretű vásznakra festhettek a járókelők (gyerekek és felnőttek). A festéket az egyesület, a szakmai segítséget a Holló kör biztosította. 2010 szeptemberében a lakótelepi fesztiválon indult útjára a félegyházi *ART TURKA*, amikor a hagyományos elegáns tárlat mellett berendeztünk egy „turkálót”, az alkotók vállfákra akasztott vázlataiból, keretezetlen rajzaiból, tanulmányjaiból lehetett csemegézni, így potom pénzért bárki hozzájuthatott egy kedves rajzhoz, ráadásul vásárlásával támogatta az egyesület és a kör munkáját. Azóta is minden karácsonykor megnyitjuk az *ART TURKÁT*, kávéval, teával, beszélgetéssel, és természetesen képekkel, rajzokkal várjuk a látogatókat.

Kirakat. Fotó Dulity Kálmán

3 1980-as, 90-es években rendszerint Dulity Tibor festőművész zsűrizte, válogatta a kiállításokra szánt műveket. 2008-ban Bálványos Huba, 2012 júniusában, a kapolcsi kiállítás előtt a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus képviselőjében Pilaszanovich Irén művészettörténész, Dóri Éva szakreferens, Szalay József a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének elnöke értékelték és válogatták a tagok munkáit.

100 m-es festés. Fotó Nagy István

Közösségi munkánk elismeréseként 2012-ben megkaptuk a Csokonai Vitéz Mihály közösségi díjat és

a Város Kultúrájáért adományozott Holló László-díjat.

Mit lehet kezdeni egy bezárult körvonallal, egy jó kis körrel? Újra és újra át lehet rajzolni a vonalat, hogy szabályosabb legyen, lendületesebb rajzolatú, de meg is lehet tölteni a közepét további tartalommal, sőt a körvonalból kiindulva új vonalak indulhatnak bármely irányba, melyek lehetnek egyenesek, és lehetnek görbék...

A Holló kör jövője nem kérdéses. Az elmúlt ötven év hagyománya nem pusztán kötelez, hanem biztosíték is. A barátságok tovább szövődnek, idősebbek hatására ifjabbak tapasztalják meg az alkotás örömét, az összetartozás élményét. A jelen tagság felelőssége, hogy a tartalom, a színvonal, a szakmai út valóban

szakmai legyen. A nehézség is ebben rejlik. Az intézményi támogatások megszűnésével az amatőr csoportok is piaci alapon kell, hogy működjenek. A befizetett tagdíjak nehezen fedezik a költségeket, a pályázati lehetőségek szűkülnek. Mindeközben egyre keskenyebbnek tűnik a helyes út, a tiszta, egyenes szakmaiság útja, mely a fejlődést jelenti. Célunk ezen az úton járni, ezért további szakmai konzultációkat, a munkák zsűriztetését, komolyabb alkotótáborokat tervezünk.

Végezetül, ha felteszem magamnak a kérdést, hogy miért jutott eszembe a hasonlat a bezárult körrel, és miért ragaszkodtam hozzá, a válaszom egyértelmű: a kör a legtökéletesebb forma a síkban. Ha folytatjuk, egyszer gömb lesz belőle, és az még tökéletesebb.

SZABÓ ILDIKÓ Kiskunfélegyházán született (1967) és jelenleg is ott él, vizuális és környezetkultúra, valamint média szakos tanárként dolgozik a Móra Ferenc Gimnáziumban és a Kiskun Alapfokú Művészetoktatási Intézményben. Tanulmányait a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola földrajz-rajz szakán, majd a Moholy-Nagy László Művészeti Egyetem médiapedagógia szakirányán végezte. Tizenkilenc éve tanítja a vizuális kultúrát különböző iskolákban 7-18 éves gyerekeknek, valamint felnőtteknek a gimnázium levelező tagozatán. 2005-ben és 2006-ban részt vett az Országos Közoktatási Intézet megbízásából a rajz és

vizuális kultúra tantárgy érettségi feladatainak kidolgozásában, illetve tantárgyi fejlesztő feladatok készítésében. Középiskolás kora óta foglalkozik grafikával, festéssel, rendszeresen állít ki csoportos és egyéni kiállításokon. Tagja a kiskunfélegyházi Holló László Képzőművész Körnek és a Kiskunfélegyházi Képző- és Iparművészek Közhasznú Egyesületének. 2009-ben Holló László-díjat kapott. Illusztrációival megjelent könyvek: Fenyvesi Félix Lajos: 1956 (Püski Kiadó – 1989), Juhász István: Nyomok az időben (Szerzői kiadás – 2009), Szász András: Képmások (Kecskeméti Lapok Kiadó Kft. – 2011).